

Stanisława Hoczyk-Siwkowa, Irena Kutyłowska

Motycz, woj. lubelskie

Informator Archeologiczny : badania 14, 160-161

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wykopach, w których odsłonięto profile części wału stwierdzono, że niższy wał w partii wschodniej grodziska został zbudowany z zastosowaniem drewnianej konstrukcji rusztowej wzmocnionej i uzupełnionej piaskiem i żwirem. Wskutek spalenia drewnianych elementów wału belki uległy sprasowaniu i spopieleniu, a jedynie w górnej warstwie zachowały się ślady spalenizny z ułamkami spalonego lub zwęglonego drewna.

Pod poziomem konstrukcji wału znaleziono liczne ułamki naczyń typowych dla fazy C okresu wczesnośredniowiecznego. Na pograniczu warstw wału z calcem odkryto nóż i topór zlepione ze sobą, jak również dalszy nóż żelazny położony kilkadziesiąt centymetrów dalej od poprzedniego znaleziska. Znalezione razem nóż i topór noszą ślady włókien tkaniny na skorodowanej powierzchni żelaza świadczące, że oba te przedmioty zostały złożone lub zagubione przed lub w trakcie budowy wału. Również w sąsiednim wykopie znaleziono następny nóż żelazny. Topór należy do typu IV d /według A. Nadolskiego/ i posiada wąskie lekko łukowate ostrze rozszerzone ku dołowi z osadą z wąsami i płaskim obuchem. Okaz ten nawiązuje do znanych normańskich toporów z X wieku.

W części zachodniej grodziska wyeksplorowano na terenie 3 wykopów resztki wypełniska chaty z poziomu warstwy II, odkrywając w jej granicach 3 dalsze paleniska z dużą ilością fragmentów naczyń glinianych, datowanych na połowę X w. oraz kości zwierzęcych. W tej części grodziska zakończono również zdejmowanie warstwy IV wraz z jej podwarstwami, datowanymi materiałem ceramicznym na IX - 1 połowę X wieku. Stwierdzono, że wyróżnione w poprzednich latach w górnej partii tej warstwy wypełnisko chaty 2 rozdziela się na niższym poziomie na wypełniska dwóch oddzielnych budynków o szerokości 4,92 m /W-O/ i 4,70 m /W-O/, usytuowanych dłuższą osią na linii N-S. W jednym z tych budynków odsłonięto zawaloną w większej części ścianą północną chaty, wzniesionej w konstrukcji zrębowej, z dobrze widocznymi śladami po bocznych słupach oraz po 4-7 belkach poziomych. Odkryto tam również 2 paleńiska.

Poza 2030 fragmentami naczyń glinianych oraz dużą ilością kości zwierzęcych, jak również wcześniej wymienionymi nożami i toporem z żelaza, znaleziono również krzesiwo, fragment częściowo stopionego i silnie skorodowanego sierpa /?/ oraz ułamek cienkiego okucia z żelaza i zdobiony przęślik gliniany.

Całość znalezionych materiałów potwierdza wcześniej ustaloną chronologię grodziska, użytkowanego w IX - 2 poł. X wieku.

Materiały z wykopalisk znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Badania na majdanie grodziska zakończono.

MOTYCZ
woj. lubelskie

Uniwersytet
im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Zakład Archeologii Polski

Badania prowadziły dr Stanisława Hoczyk-Siwkova i mgr Irena Kutylowska. Finansował WKZ w Lublinie. Pierwszy sezon badań, Osada z /VIII-IX w./, grodziśko /VIII-IX w./ adaptowane na nowożytny fortalicjum /XVII-XIX w./.

Na prawym brzegu Czechówki, w strefie krawędziowej wysoczyzny stwierdzono występowanie wczesnośredniowiecznych ułamków naczyń /VIII-IX w./, wyznaczających zasięg rozległej osady. Na skraju lessowego cypla znajduje się sztuczny nasyp ziemny o zarysie regularnym, nazywany przez miejscową ludność "Bęben". Podczas prac ziemnych przy budowie drogi przecinającej osadę, odkryto w profilu zarys wczesnośredniowiecznej ziemianki z ułamkami naczyń zdobionych ornamentem linii falistych. Znajdowały się one przede wszystkim w obrębie paleniska płaskiego, wyłożonego otoczkami granitowymi /chata/. Wykopy sondażowe, o wymiarach około 1 ara, rozlokowano na majdanie sztucznego nasypu, bliżej jego krawędzi /wykop I-III/ oraz na południe od nasypu, na terenie osady /wykop IV/. W wykopie I calec wystąpił na głębokości 1 m od strony majdanu, nad calcem, zalegała warstwa ziemi czarnej o miąższości 50 cm, zawierająca ułamki naczyń z VIII-IX wiek.

W pozostałej części wykopu, bliżej krawędzi nasypu, na tej samej głębokości znajdowały się spalone konstrukcje drewniane ułożone na zrąb, a między nimi grudy polepy, węgle i ułamki podobnie datowanych naczyń. Są to pozostałości wczesnośredniowiecznych umocnień obronnych. Nad nimi zalegała brunatnoszara ziemia, nagromadzona w czasie formowania nowożytnego fortalicjum ziemnego. Obecnie ma ono kształt stożka ściętego, z trzema trójkątnymi bastionami wyprofilowanymi w naturalnych zboczach cypla. W oparciu o formę tego typu umocnień, można je wstępnie datować od XVII wieku do XIX w.

Wykopy II i III znajdowały się na skraju zbocza fortalicjum, odkryto w nich zarys dna fosy. Natomiast w wykopie IV na osadzie, odsłonięto część paleniska wyłożonego kamieniami, bez śladów zarysu budynków.

W dalszych badaniach należałoby ustalić relację między osadą i grodziśkiem w Motyczu, a Lublinem, stanowiącym w VI-VIII wiekach duży zespół osadniczy /wzgórze staromiejskie, zamkowe, Czwartek, grodziśko - "Kirkut"/. Zagęszczenie osad otwartych wokół Lublina wskazuje na intensywną eksplorację osadniczą tego terenu w starszej fazie wczesnego średniowiecza, w dobie plemiennej.

Materiały przechowywane są w ZA UMCS.

Badania będą kontynuowane.